

Dichte wind uit oostelijke richting – misschien malen!

Analyse van Henk: een Hogedruk gebied duidt op dalende koude lucht boven de Noordzee. Met de vinger rechtsover de isobaar volgend komen we er achter dat de wind oost, misschien wat noordoost zal zijn. De isobaren liggen relatief dicht bij elkaar in het zuiden, daar waait het dus lekker. Wij liggen wat meer in de kern en dus is het de vraag of, zo ja hoe hard het waait. Ik hoop toch op 2-3 Bft, dan kunnen we ten minste draaien. De koude, dichte Oostenwind heeft wel veel kracht en is stabiel. Zonnig weer, de zon er de hele dag bij in een overwegend blauwe lucht: lekker weer om te draaien. Denk aan de zonnebrandolie!

Het KNMI vindt er dit van: *overdag wordt het opnieuw een tamelijk zonnige dag. De middagtemperatuur ligt op veel plaatsen tussen de 12 en 15 graden. Alleen in het noordelijk kustgebied komt de temperatuur niet of nauwelijks boven de 10 graden uit. De noordoostenwind is matig, in het zuidwestelijk kustgebied af en toe vrij krachtig. (Bron: KNMI)*

Vragen over het huiswerk

Lezen H6: 6.2.0 t/m 6.3.4 (versie 1997)

1. Welke zeilvoering kunnen we vandaag verwachten bij een belaste molen en welke bij een onbelaste?
2. Noem de 6 zwichtstanden, op volgorde van rendement. Welke gebruiken we het meest op een poldermolen?
3. Als een rol van een houten rollenkruiwerk gebroken is en de afstand tussen de gebroken rol en de rollensluis is 2 velden, hoeveel velden moet je dan krooien om de rol boven de rollensluis te krijgen?
4. Wat is de reden dat men roeden doorhaalt en hoe vaak doe je dat?
5. Wat is een dwarsgetuigd gevluht? Hoeveel steekborden heeft zo'n gevluht?
6. Beschrijf en benoem de onderdelen van een borstroede.
7. Beschrijf hoe een potroede is opgebouwd.
8. Een leerling timmerman is een model voor je aan het maken van een poldermolen. Hij belt je om te vragen waar de achterzoom van het gevluht ook alweer moest komen: voor of achter de heklatten. Wat zeg je en waarom?
9. Wat is een scheerhout?
10. Een molen heeft een vlakke zeeg. Is het dan meestal een smal, of meestal een breed gevluht? Noem een molentype dat het prima doet met een vlakke zeeg.
11. Hoe hard mag een belaste poldermolen ongeveer gaan voor je gaat zwichten?
12. Je bent op andermans molen en ziet dat de molenaar 2 lange halven voorlegd. De andere roe krijgt geen zeil. Wat vind je er van en waarom?
13. Als je op 1 roe gaat zwichten maar op de andere niet, op welke roe zwicht je dan het eerst?
14. Wat zijn luiven?

Antwoorden bij de vragen over het huiswerk

Lezen H6: 6.2.0 t/m 6.3.4 (versie 1997)

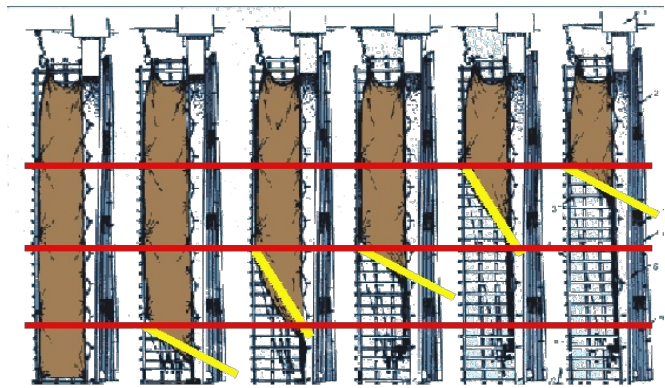
1. Welke zeilvoering kunnen we vandaag verwachten bij een belaste molen en welke bij een onbelaste?

Onbelast 4 lange halven of vollen, belast (als het kan) alles er voor.

2. Noem de 6 zwichtstanden, op volgorde van rendement. Welke gebruiken we het meest op een poldermolen?

De zwichtstanden bepaal je aan de hand van hoek ten opzichte van de horizontale lijn door de zwichtlijnbevestiging, zie tabel en figuur hieronder. Op een poldermolen gebruiken we vollen, lange halven en legen.

naam	lijn	hoek	%zeil
volle	-	-	100
duikertje	laag	30	80
lange halve	midden	60	65
halve	midden	30	55
hoge lijn	hoog	60	45
stormeindje	hoog	30	30
lege	-	-	0

3. Als een rol van een houten rollenkruiwerk gebroken is en de afstand tussen de gebroken rol en de rollensluis is 2 velden, hoeveel velden moet je dan krooien om de rol boven de rollensluis te krijgen?

Altijd twee keer de afstand tussen kapotte rol en de sluis, in dit geval dus 4 velden.

4. Wat is de reden dat men roeden doorhaalt en hoe vaak doe je dat?

Doorhalen is het losmaken van de bevestiging van een roede (spitijzers, wiggen en keerklossen) waarna de roede wordt opgetempeld (of tegenwoordig ook wel opgehesen) zodat het stuk in de askop vrij komt. Dat kan dan worden geïnspecteerd en eventueel van roestwerende middelen worden voorzien.

5. Wat is een dwarsgetuigd gevluht? Hoeveel steekborden heeft zo'n gevluht?

Een dwarsgetuigd gevluht is een gevluht waarbij het hekwerk aan beide kanten van de roe even ver uitsteekt. Het zeil wordt over de roeden gelegd, soms zie je ook wel twee zeilen, elk aan een kant van roede. Een dwarsgetuigd gevluht heeft geen steekborden.

6. Beschrijf en benoem de onderdelen van een borstroede.

De borstroede bestaat uit een eikenhouten balk van 40 x 30 cm, 6 - 7 meter lang, die borst. De borst stak in de askop. Aan de borst, aan de twee uiteinden, werden oplangers bevestigd, met bouten en stroppen.

7. Beschrijf hoe een potroede is opgebouwd.

De potroede bestaat uit 4 lange platen waarin aan de randen gaten zijn geboord. De platen worden dan op hoekprofielen gelegd waarin hetzelfde gatenpatroon is geboord. De platen worden met klinknagels aan elkaar bevestigd.

8. Een leerling timmerman is een model voor je aan het maken van een poldermolen. Hij belt je om te vragen waar de achterzoom van het gevluucht ook alweer moest komen: voor of achter de heklatten. Wat zeg je en waarom?

Je zegt dat hij die zoom vóór de heklatten moet leggen. Dit is nodig omdat je anders met het steeds aanspannen van de zwichtlijnen de lat los zou kunnen trekken. De andere twee zomen komen áchter de heklatten om het zeil er mooi vlak voor te kunnen leggen en slijtage te minimaliseren.

9. Wat is een scheerhout?

Een scheerhout is een stevig stuk hout, aan de bordzijde in de roe gestoken, om de windborden aan te bevestigen. Het is een in het Westen van het land veel gebruikt alternatief voor doorlopend heklatten met kluften er op.

10. Een molen heeft een vlakke zeeg. Is het dan meestal een smal, of meestal een breed gevluucht? Noem een molentype dat het prima doet met een vlakke zeeg.

Een molen met een vlakke zeeg heeft meestal een smal gevluucht. Dergelijke molens draaien vrij snel en hebben relatief weinig kracht. Oliemolens doen het prima met een vlakke zeeg. Een molen met een vlakke zeeg draait al bij weinig wind vrij snel.

11. Hoe hard mag een belaste poldermolen ongeveer gaan voor je gaat zwichten?

Een belaste poldermolen mag ongeveer 90 endjes gaan voor je gaat zwichten.

12. Je bent op andermans molen en ziet dat de molenaar 2 lange halven voorlegd. De andere roe krijgt geen zeil. Wat vind je er van en waarom?

Normaal gesproken gebruiken we op alle enden dezelfde zeilvoering. Het is dus wat raar dat de molenaar dat doet. Toch kan hij er goede redenen voor hebben: zo kan één roede slecht zijn, of kunnen de zeilen in reparatie zijn. Je moet je wel afvragen of het wel verstandig is om met een molen te werken waarvan de roe zo slecht is dat je er geen zeil meer voor durft leggen.

13. Als je op 1 roe gaat zwichten maar op de andere niet, op welke roe zwicht je dan het eerst?

Op de buitenroede, tenzij de binnenroede slecht is. De theorie is dat de buitenroede meer kracht uitoefent op de askop omdat hij verder van het centrum van de as is geplaatst.

14. Wat zijn luiven?

De uitbouwsels aan de zijkant van de paltrokmolen, In het boek staat bij de afbeelding "de kluiif" - dat moet 'dek-luif' zijn. De hangluif heb je ook. De dekluiif zit aan de achterkant en is als het ware het "dak" (dek), de hangluif hangt aan de voorkant en is als het ware de "muur".

